

Theologisch fundament

Schriftvisie¹

*“Heel de Schrift is door God ingegeven
en is nuttig om daarmee te onderwijzen,
te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid,
opdat de mens die God toebehoort, volmaakt zou zijn,
tot elk goed werk volkomen toegerust”
(2Tim.3:16-17 - HSV)*

Onze God is een sprekende God. Hij wil zich openbaren. Hierin onderscheidt Hij zich van heidense goden. Hij is een God van Liefde, Hij houdt van zijn schepselen. En liefde moet worden gecommuniceerd. God is de Enige die zijn liefde kan communiceren, openbaren. Al Gods openbaringen heeft Hij laten optekenen in het boek dat wij “*de Bijbel*” noemen.

Sommigen zeggen zij geen bijzondere openbaring in de vorm van de Bijbel nodig hebben omdat alles wat zij aan kennis over God nodig hebben uit de natuur kan worden gekend. Wat de natuur te zeggen heeft over God, de ‘natuurlijke openbaring’, is echter zeer beperkt, namelijk tot God als Schepper en tot zijn schepping in al haar onmetelijke grootheid en pracht. Voor de openbaring van zijn liefde, voor zijn menswording in Christus, zijn Verlossingswerk en zijn plan met de mensheid moeten we bij de bijzondere openbaring zijn die de Bijbel is.

Anderen stellen dat de Bijbel het verslag van de zoektocht van de mens naar God is. In dat geval zou de Bijbel geen gezag hebben en bevatte ze geen goddelijke openbaring. De Bijbel gaat dan ook niet over die zoektocht, maar over Gods zelf-openbaring aan de mens.

Namen van de Bijbel

1. **Bijbel** - van het Griekse ‘*biblios*’ of boeken, meervoud van ‘*biblion*’; (Matt.1:2 - vertaald met geslachtsregister - en Luc.4:17)
2. **de Schrift** – of Schriftwoord (Marc.12:10; 15:28, Joh.2:22; 7:38)
3. **de Schriften** – (Matt.22:29; Luc.24:27; 2Tim.3:15)
4. **woorden Gods** – (Rom.3:2)
5. **het woord van God** – (Marc.7:13, 2Kor.2:17; Heb.4:12)

Onderverdeling van de Schrift

De Bijbel bestaat uit twee delen, het Oude en het Nieuwe Testament of Verbond. Het OT telt 39 en het NT 27 boeken.

Het OT wordt onderverdeeld in de Wet (1ste vijf boeken), de Profeten en de Geschriften. Soms wordt het OT ook wel aangeduid als ‘de wet en de profeten’ (Mattheüs.5:15, 11:15, Handelingen.13:15), of zelfs wel als ‘de wet’ (Joh.10:34, 12:34; 1Kor.14:21).

Het NT wordt onderverdeeld in de vier biografische boeken of de Evangelien, het historische boek Handelingen, de 21 opvoedkundige brieven, en het profetische boek Openbaring. Een andere indeling is Evangelien, Handelingen, brieven van Paulus incl. Hebreëen, de algemene brieven, Openbaring.

---

¹ Voor deze Schriftvisie is veelvuldig gebruik gemaakt van het boek Duffield, G.P. *Woord en Geest*. 1996.

Theologisch fundament

Indeling in hoofdstukken en verzen

De oorspronkelijke tekst was niet in hoofdstukken en verzen verdeeld. Onderzoek wees uit dat waarschijnlijk Stephen Langton, aartsbisschop van Canterbury († 1228), deze indeling voor het eerst maakte. De eerste uitgave in deze indeling kwam met de Geneefse Bijbel in 1560. Deze nummer en indelingen en perikoop-titels zijn dus geen onderdeel van de oorspronkelijke tekst.

Schrijvers van de Schrift

De Bijbel is één boek, geschreven door minstens 40 auteurs – die elkaar meestal niet kenden – over een periode van minstens 1500 jaar. De eenheid en continuïteit zijn echter zo groot dat men niet aan de conclusie ontkomt dat er sprake is van slechts één auteur: God Zelf. Voor een verdere beschrijving van het auteurschap van menselijke auteurs verwijzen we graag naar een boek daarover².

Inspiratie en begrip

God heeft door middel van zijn Heilige Geest menselijke auteurs geïnspireerd tot het schrijven van Zijn woorden. Daarom is de Schrift ook alleen maar goed te begrijpen onder inspiratie van diezelfde Heilige Geest.

Totstandkoming, samenstelling

De verzameling boeken in onze huidige Bijbel wordt ook wel ‘de canon’ genoemd. Een woord dat van het Griekse ‘kanon’ is afgeleid en ‘meetlat’, ‘meetstok’ betekent, een standaardmaat. De totstandkoming van de huidige canon is een eeuwenlang proces van toetsing geweest. Dat proces werd geleid door de waarde die de boeken in zichzelf hadden, de mate waarin ze gezag hadden, de bruikbaarheid voor geloof en eredienst. Dus niet alleen door kerkleiders en rabbijnen, maar door gebleken gezag en geschiktheid. ‘Niet concilies hebben deze boeken een goddelijk gezag toegekend, maar zij onderkenden slechts dat zij dit gezag reeds hadden en als zodanig al lang uitoefenden’³.

Onfeilbaarheid van de Schrift

Met de ‘onfeilbaarheid van de Schrift’ bedoelen we dat de oorspronkelijke tekst van de Bijbel geen fouten bevat. Net als bijna alle orthodox Protestantse denominaties en evangelische groeperingen vinden wij dat in de talen waarin de grondtekst is geschreven is de Bijbel absoluut onfeilbaar is en vrij van enige onjuistheid. Dit is een zaak van wezenlijk belang. Hoe kan men immers, zoals sommige vrijzinnigen wel doen, bepalen waar de grens ligt van wat men dan nog wel voor waar aanneemt? En hoe kan men dan op basis van de Schrift met gezag spreken over zaken van eeuwigheidsbelang?

Getuigenis van onfeilbaarheid

Het zelfgetuigenis van de Bijbel

De leer van onfeilbaarheid komt in de eerste plaats uit de Schrift zelf. Ze getuigt van zichzelf dat ze is geïnspireerd door God ‘Elk van God ingegeven Schriftwoord’ (2Tim.3:16, SV), en ook in 2Pet.1:21. In het OT zeggen de schrijvers maar liefst 3808 maal dat zij de woorden van God doorgeven. Ook de schrijvers in het NT geven getuigenis dat

---

² David Pawson, *Sleutels tot de Bijbel*

³ N.H.Ridderbos, *The New Bible Dictionary*, blz. 187.

Theologisch fundament

in het OT God Zelf aan het woord is. Jezus Zelf getuigde van de Schrift. Hij onderschreef het gehele OT, zie bijvoorbeeld Matt.5:18.

De Bijbel is een unieke openbaring van de waarheid

De Bijbel schrijft over zaken waarvan de mens niet kan weten zonder er in Gods Woord over te lezen. Wie ben ik? Waar ga ik naar toe? Wat is het doel in mijn leven? Wat weet de mens? Wat is er na de dood? Hoe zit dat met hemel, hel, oordeel en eeuwigheid?

De Bijbel is een onveranderlijke openbaring

De onfeilbaarheid en het gezag van de Schrift staan voortdurend bloot aan twijfel en ongeloof, met name vanuit de hoek van de wetenschap. Maar waar wetenschappelijke publicaties voortdurend moeten worden bijgesteld heeft de Schrift in alle duizenden jaren geen wijziging behoeven te ondergaan. Al is het geen wetenschappelijk handboek, Gods Woord is op geen enkel wetenschappelijk onderdeel tot nu toe in het ongelijk gesteld.

De Bijbel heeft moreel en geestelijk gezien gelijk

Haar grootste kracht heeft Gods Woord op moreel en geestelijk gebied. Pearlman drukt het zo uit: 'uiteindelijk geeft de verdediging vanuit de praktijk van het leven de doorslag. De Bijbel werkt. Ze heeft beschavingen beïnvloed, levens veranderd en miljoenen mensen licht, inspiratie en troost gebracht'⁴.

De inspiratie van de Schrift

Goddelijke inspiratie houdt in dat feilbare mensen, gevallen, zwak en zondig, geneigd om dingen verkeerd te begrijpen en verkeerd te interpreteren, toch een boek hebben doen ontstaan dat geen enkel spoor van die zwakheden vertoont. Ze hebben niet verkeerd opgeschreven en niets weggelaten dat geschreven had moeten worden. Dit is het wonder van de goddelijke inspiratie, een heel langdurig wonder, meer dan 1500 jaar.

Wat is inspiratie

Het Woord van God is tot stand gekomen door de adem van God ('*theo-pneustos*' of: 'door God uitgeademd'), het is door Hem geschapen evenals de schepping in Genesis. Zie bijvoorbeeld de schepping van de mens in Gen.2:7. Hij blies Zijn levensadem in de neus van de mens en zo werd deze tot een levende ziel.

Dit wil niet zeggen dat het Woord in, of de de schrijvers zelf door, de Geest werden 'ingeblazen', maar dat het Woord van God tot stand kwam door de scheppende adem van God, het werd door Hem 'uitgeademd'.

De heel specifieke term die hier wordt gebruikt houdt in dat mensen, gedreven door de Heilige Geest 'door diens kracht werden opgenomen in het voornemen van Hem Zelf. Daarom waren de dingen, die zij onder de werking van de Heilige Geest zeiden, niet van henzelf, maar van Hem'⁵.

Het onderscheid tussen openbaring, inspiratie en verlichting

Onder openbaring verstaan we die handeling van God waarin Hij op directe wijze een waarheid bekend maakt die de mens tot dan toe niet bekend was en die hij op een andere manier niet zou kunnen weten. Inspiratie, '*theo-pneustos*', zoals in de vorige alinea beschreven, moet worden onderscheiden van verlichting. Door verlichting helpt

---

⁴ Myer Pearlman, *Knowing the Doctrines of the Bible*. 1939. Blz. 29

⁵ Benjamin Warfield, *The Inspiration and Authority of the Bible*. 1948. blz 137.

Theologisch fundament

de Heilige Geest ons om geïnspireerde woorden te begrijpen. En die verlichting is er voor iedere gelovige (1Kor.2:14).

Betekenis van inspiratie

Er zijn verschillende opvattingen over inspiratie.

Vrijzinnige opvattingen

Kenmerkende uitspraak 'de Bijbel **bevat** het Woord van God'. Dit laat veel ruimte voor de notie dat er ook mensenwoorden in staan. Het gevaar in deze opvattingen is dat zij de zwakke, feilbare mens laat uitmaken wat God zegt en wanneer Hij al dan niet spreekt. Deze opvattingen stellen de mens boven Gods Waarheid in plaats van hem daaraan te onderschikken,

Neo-orthodoxe opvattingen

Kenmerkende uitspraak: 'de Bijbel **wordt** het Woord van God'. Twee voorbeelden:

a. *de existentialistische opvatting, gepopulariseerd door Barth.*

Deze leert dat de Bijbel veel menselijke fouten en onvolkomenheden bevat, maar dat de Bijbel het Woord van God wordt op het moment dat God er voor kiest om dit onvolkomen kanaal te gebruiken om de mens te confronteren met zijn volmaakte Woord. Dat gebeurt in een persoonlijke ontmoeting waarin God Zich aan de mens openbaart. Op dat existentiële 'betekenismoment' wordt de Bijbel voor de gelovige het Woord van God.

b. *De ontmythologiserende opvatting van Bultmann en Niebuhr.*

Zij stellen dat we de Bijbel moeten ontdoen van religieuze mythen om door te kunnen dringen tot de werkelijke betekenis van Gods opofferende liefde in Christus. Men moet door de mythische teksten heen kijken, er overheen, naar het boven-historische. Zondeval, kruisiging en opstanding zijn niet per se controleerbare historische feiten. De Bijbel wordt een openbaring wanneer deze (na een ontmythologisering) de mens confronteert met Gods absolute liefde.

Maar, hoe kunnen de schrijvers fouten maken in de weergave van controleerbare historische gebeurtenissen, terwijl ze geen fouten maken op leerstellig gebied? Deze mensen weigeren te geloven in de werkelijke inspiratie door God van Zijn onfeilbaar Woord. Hoe kan de 'eenvoudige gelovige' bepalen wat wel en wat niet waar is? Op basis waarvan moet hij bepalen wat wel en wat niet geïnspireerde en dus ware woorden zijn? Beide opvattingen verheffen de mens boven de Schrift.

Behoudende opvattingen

Kenmerkende uitspraak: 'de Bijbel **is** het Woord van God'. Daarnaast zijn er verschillende opvattingen over de inspiratie.

a. *letterlijk gedichteerde inspiratie*

In deze theorie werd elk woord, elke letter, zelfs elke punt en komma, door God gedichterd. Ook wel 'mechanische inspiratie' genoemd. Tegen deze theorie spreekt dat de duidelijk waarneembare verschillen in stijl tussen de verschillende schrijvers er niet goed in past.

b. *gedachte-inspiratie*

Hier veronderstelt men dat God de verschillende gedachten aan de schrijvers doorgaf maar het aan hen zelf overliet hoe ze die zouden opschrijven. Niet de woorden, maar de gedachten zouden dan geïnspireerd zijn ('dynamische inspiratie'). Hiermee wordt wel een verklaring geboden voor de menselijkheid van de Bijbel, maar wordt tegelijkertijd afgedaan aan de goddelijkheid ervan.

Theologisch fundament

c. *plenair-woordelijke inspiratie*

In deze opvatting zijn alle woorden 'door God geademd' (2Tim.3:16). Het 'woordelijke' heeft betrekking op de woorden in de tekst, terwijl 'plenair' – hetgeen 'vol' betekent, slaat op de volledige tekst. Deze opvatting zegt dus dat alle woorden geïnspireerd zijn. God gaf volledig uiting aan zijn gedachten in de Bijbelse tekst. Hij leidde de schrijvers, in de context van hun persoonlijkheid en cultuur, ook in de keuze van hun woorden, zodat de Bijbel zowel het Woord van God is en tegelijkertijd het woord van mensen.

Inspiratie is nu het proces waarin door de Geest gedreven mensen (2Pet.1:21) door de Geest geademde geschriften vervaardigden (2Tim.3:16). Het is belangrijk te beseffen dat dit een geheimenis blijft. Hoe de onfeilbare inspiratie tot stand kwam gaat ons beperkte begrip te boven. Er is ontegenzeggelijk een goddelijke kant, en er is ook een menselijk aspect. God gebruikte mensen. We kunnen beide elementen onderkennen, maar niet goed met elkaar verzoenen. Net als de twee naturen van Jezus (menselijk en goddelijk) heeft het Woord van God die ook.

Onze geloofsaanname is dat door het proces van plenair-woordelijke inspiratie het Woord van God is geïnspireerd, foutloos en gezaghebbend.

De Heilige Geest en de Schrift

De inspiratie verklaart de onfeilbaarheid en de onfeilbaarheid bewijst de inspiratie. Dit wordt verklaard als een wonder van de Heilige Geest. Prachtig om te zien is dat de Heilige Geest en het Woord altijd volledig met elkaar in overeenstemming zijn. Dat kan ook niet anders. Het Woord is immers het resultaat van inspiratie door de Geest. Een aantal teksten die Woord en Geest noemen zijn: 2Sam.23:2; Jes.59:21; Luk.12:12; Joh.3:34; Hand.4:31; Efe.6:17; 2Pet.1:21.

Woord en Geest zijn niet los verkrijgbaar. De geestesgaven, profetie, spreken in tongen en uitleggingen van tongen, geïnspireerde openbaringen, zij zullen altijd kunnen worden getoetst aan Gods Woord. De Schrift leert dat ook uitdrukkelijk, in 1Kor.14:29.

Wie betrokken is in het werk van de Heer is nooit zo 'vol van de Geest' dan wanneer zij hun werk doen in zo groot mogelijke overeenstemming met wat Gods Woord ons leert.

2 Timotheüs 3:16 "Elk van God ingegeven (ingeblazen, theo-pneustos) schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid"

2 Petrus 1:21 "want nooit is profetie voortgekomen uit de wil van een mens, maar, door de heilige Geest gedreven, hebben mensen van Godswege gesproken"